
Tomislav Topčić
BOLNIČKA KAPELA – AMBULANTA DUŠE
Hospital chapel – clinic for soul

Sažetak

419
Služba Božja 3/4 113.

Pastoralno-sakramentalna duhovna pomoć bolesnom i umirućem od velikog je značenja, a sakramenti pomirenja i pokore, bolesničkog pomazanja i euharistije, uz molitvu pružaju duhovnu snagu i utjehu. Bolnički dušobrižnik, zdravstveni i pomoćni djelatnici moraju surađivati za dobrobit bolesnika. Uspješan bolnički pastoral pretpostavlja solidnu teološku i humanističku naobrazbu. Klinička bolnica Split, na tri lokacije s 1539 kreveta, godišnje primi oko 50 000 stacioniranih bolesnika s prosječnim liječenjem od 9,7 dana. Bolnička kapela sv. Josipa na Firulama nije na primjerenom mjestu za bolesnike i djelatnike, o čemu bi trebalo više brinuti jer je bolnička kapela ambulanta duše u kojoj je Isus ujedno liječnik i lijek. Suradnja s liječnicima, posebno članovima HKLD-a dobra je, a zahvaljujući njihovoj savjesti i profesionalnoj odgovornosti, mnogi bolesni i umirući na vrijeme su primili duhovnu pomoć i utjehu. Gospodin je bolničkom dušobrižniku u tim zdravstvenim djelatnicima darovao izvrsne suradnike i prijatelje, kako bi zajedničkim udruženim snagama skrbili o osobi i zdravlju bolesnika.

Ključne riječi: duhovna skrb bolesnika; bolnički kapelan; bolnička kapela.

U dugogodišnjem pastoralnom djelovanju među bolesnom i umirućom braćom i sestrama shvatio sam koliko je bitan duhovno-sakramentalni pristup bolesnicima, jer ne liječi se samo bolest, nego čovjek. Pastoralno-sakramentalna duhovna pomoć bolesnom i umirućem čovjeku od velikog je značenja, jer pri tom ne skrbimo samo o njegovu tjelesnom, nego i o njegovu duhovnom zdravlju. Sakramenti pomirenja i pokore, bolesničko

pomazanje i euharistija, uz potporu molitve pružaju veliku duhovnu snagu i utjehu bolesnicima.

Nazočnost bolničkog dušobrižnika među bolesnom braćom i sestrama na bolničkim odjelima i u bolničkim sobama daje najveći smisao bolničkom dušobrižničkom pastoralu. Zadovoljavanje duhovnih potreba hospitaliziranih bolesnika, moralna je obveza ne samo bolničkog kapelana, nego i zdravstvenih i pomoćnih djelatnika, svih onih koji se brinu o provođenju zdravstvene njege bolesnika. Bolnički dušobrižnik i zdravstveni i pomoćni djelatnici, zbog specifičnosti svoje službe i poslanja, moraju međusobno surađivati za dobrobit svih bolesnika s kojima se svakodnevno susreću. Život je dar od Boga, koji moraju čuvati i njegovati. Međusobna komunikacija omogućuje redovit i prirodan pristup bolesnicima i rad s njima. Radi uspješnosti bolničkog pastoralu dušobrižnik i članovi katoličkih laičkih molitvenih i karitativnih udruga moraju imati solidnu teološku i humanističku naobrazbu.

1. *Klinički bolnički centar Split*

Opća bolnica Split postaje Klinički bolnički centar 3. lipnja 1986. godine. Spajanjem bolnice na Firulama s bolnicom na Križinama i Splitskim toplicama 1. siječnja 1993. godine Klinički bolnički centar Split postaje Klinička bolnica. Naziv Klinički bolnički centar Split dodijeljen je ponovno Kliničkoj bolnici Split Rješenjem Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi 29. kolovoza 2007. godine. Klinički bolnički centar Split danas se nalazi na tri lokacije: na Firulama, Križinama i u centru grada. Raspolaže s 1539 kreveta, a kontinuirano se puni oko 90%, s ostvarenjem od oko 500.000 dana liječenja. Godišnji je broj stacioniranih liječenih bolesnika oko 50.000, s prosječnom dužinom liječenja od 9,7 dana. U KBC-Split, lokalitet Firule, bolničkih liječenja kroz godinu bude oko 40 000, a od toga 25% do 30% teško ugroženih bolesnika, tj. 10.000 do 12.000 bolesnika. U KBC-u Split, lokalitet Križine, bolnički liječenih bolesnika u godini iznosi 10.000, a od toga je 25% do 30% ili 2.500 do 3.000 životno ugroženih.

2. *Bolnička kapela sv. Josipa*

Uspostavom samostalne Republike Hrvatske u KBC-u

Split-Firule 1991. godine otvorena je bolnička kapela, koja je posvećena sv. Josipu i nalazi se u polu-podrumu I. Spomenuta kapela nalazi se na neprimjerenom prostoru s obzirom na njezino značenje za duhovne potrebe ne samo za bolesnike, nego i za zdravstvene i pomoćne djelatnike koji su praktični vjernici. Kapela mora biti u okruženju mira i tišine, te prozračna, u koju dopire prirodno svjetlo i čisti zrak, duhovni prostor u kojemu će vjernici moći uspostaviti duhovno sjedinjenje s Bogom.

Zbog toga na bolničku kapelu moramo gledati kao na ambulantu duše u kojoj svakodnevno susrećemo Isusa, koji je ujedno i naš liječnik i lijek i kojem bez straha možemo donijeti sve svoje poteškoće iz kojih proizlaze različiti oblici patnje, trpljenja i boli. U susretu s Kristom Gospodinom bolesnici vjernici osjetit će svu djelotvornost iskrene molitve izrečene u tišini i sabranosti srca i duha pred Gospodinom. Bez duhovne poniznosti nije moguće kvalitetno moliti. Marijina škola molitve, koja se temelji na poniznosti duha i srca, i zdravima i bolesnima može biti primjer i uzor zdrave i iskrene molitve, koja je ugodna i draga Bogu. Molitva upućena zagovornicima, odnosno posrednicima, primjerice Majci Mariji ili svecima i blaženicima pomoći će im da ustraju u svojoj bolesti.

Nije potrebno naglašavati koju duhovnu i neprocjenjivu snagu može imati molitva za bolesnike, kao i učinkovitost sakramenta pokore ili pomirenja, bolesničkog pomazanja i euharistije. Sakrament pokore i pomirenja, službeni je crkveni način za borbu protiv svakog oblika grijeha ili zla koji želi u potpunosti zarobiti i otrovati ljudsko srce. Bog se ne ljuti i ne osvećuje, jer ne želi smrt grješnika, nego ga čeka da se otvori njegovu oproštenju kako bi u njegovu srcu zavladao Božji mir. Bolesničko im pomazanje donosi i ulijeva milost koja ih u tom trenutku uobličuje s Kristom Gospodinom i ozdravlja dušu, i tijelo ako je volja Božja. Euharistija im pomaže u postizanju i ostvarivanju punine spasonosnog susreta s Gospodinom.

Prisutnost je svećenika u bolnici svaki dan od 8 do 12 i 16-19 sati. Vrijeme posjeta bolesnicima svaki je dan od 11 do 12 sati i 16,30-18,30 sati. Sveta ispovijed i pričest: svaki dan od 9 do 10 te 16,30-19 sati ili prema dogovoru ili pozivu. Sveta misa u bolničkoj kapeli: radnim danom, nedjeljom i blagdanom u 10,30 sati. U razdoblju od 15. rujna 2001. do 15. rujna 2013. god., dakle kroz ovih punih 12 godina moga dušobrižničkog djelovanja podijeljeno je 21.524 sakramenata, a na svetim misama bilo

je prisutno 168.157 duša uključujući bolesnike, zdravstvene i pomoćne djelatnike, kao i rodbinu i prijatelje bolesnika.

Neadekvatni prostor na kojemu se trenutačno nalazi bolnička kapela posvećena sv. Josipu, gorući je problem koji se mora što prije riješiti na opće zadovoljstvo svih dobronamjernih ljudi, koji posredno ili neposredno skrbe o duševnom i tjelesnom zdravlju bolesnih osoba.

3. Bolnički dušobrižnik – svjetlo i sol među bolesnima i umirućima

422

Posredništvom svojih dušobrižnika i njihovih pastoralnih suradnika, Crkva pruža svestranu pastoralno-sakramentalnu duhovnu potporu i pomoć bolesnima i umirućima, zadovoljavajući u svim trenucima njihove potrebe za bilo kojim oblikom duhovne skrbi. Bez nazočnosti bolničkog dušobrižnika duhovna skrb o bolesnicima bila bi osakaćena ili osiromašena. Bolesnici u svećeniku vide duhovnu kariku koja ih povezuje s Vrhovnim Patnikom Kristom Gospodinom. Zahvaljujući njegovu djelovanju, Crkva je kao institucija stalno i neposredno prisutna među bolesnima i umirućima.¹

Područje djelovanja bolničkog dušobrižnika uključuje sve bolesničke odjele ili jedinice. Dušobrižnik pastoralno skrbi za sve bolesnike, a ujedno se, dolazeći u dodir sa zdravstvenim i pomoćnim osobljem, rodbinom, skrbnicima i prijateljima bolesnika, njegovo bolničko pastoralno djelovanje i služenje proteže i na sve njih. Stoga bolesnici i njima upućene osobe moraju imati mogućnost za susret s dušobrižnikom u svako prikladno vrijeme tijekom dana, a katkad i noći, jer je riječ o susretima s osobitim naglaskom na diskreciji i privatnosti. Dušobrižnik u svakom trenutku u ozračju zdravstvenoga pastoralnog djelovanja mora biti svjetlo i sol među onima koji su potrebni duhovne skrbi, svjetionik kroz koji će Dobri Pastir mnoge izgubljene ili zalutale duše usmjeravati i vraćati Kristu Gospodinu.²

Kako bi uspješno mogao pastoralno djelovati i pružiti odgovarajuću duhovnu pomoć bolesnicima, bolnički dušobrižnik mora biti profesionalno stručan, što uključuje dobru filozofsko-teološku naobrazbu te poznavanje temeljnih osnova

---

¹ Usp. Tomislav Topčić, *Duhovna skrb o bolesnima*, Duh i voda, Jelsa, 2012., str. 8.

² Isto, str. 9.

humanističkih znanja. Zbog toga je “veoma nužno i potrebno educirati, odnosno pripravljati ili poučavati i odgajati sjemeništare i bogoslove, tj. buduće svećenike u tom duhu”.³ Dragovoljno sudjelovanje mnogobrojnih katoličkih molitvenih i karitativnih zajednica, udruga i društava od velike je koristi i pomoći bolničkom dušobrižniku. Uspjeh njihova rada među bolesnicima temelji se na solidnoj edukaciji, na biblijsko-teološkim i psihološko-sociološkim spoznajama. Stoga “odgoj za pastoral bolesnika treba biti interdisciplinaran, kako u prenošenju potrebnih znanja, tako i u uključivanju u mrežu suradnika, posebno laika koji već djeluju u okviru medicinske skrbi”.⁴

Nadalje, ispravna komunikacija, omogućuje redovit i normalan pristup bolesnicima. Stoga komunikacija mora biti otvorena i iskrena između bolesnika i onih koji skrbe o njima. Općenito govoreći, bez ispravne komunikacije između zdravstvenih i pomoćnih djelatnika, dušobrižnika, bolesnika i njihove rodbine, skrbnika i prijatelja zdravstvena i duhovna skrb o bolesnima i umirućima poprima krajnji oblik dehumanizacije zdravstva i duhovnosti. Dušobrižnik samom svojoj pojavom među bolesnicima i njihovom rodbinom, skrbnicima i prijateljima te među zdravstvenim i pomoćnim djelatnicima može verbalnom i neverbalnom komunikacijom ostvariti pozitivan i upečatljiv dojam, što je osnovni preduvjet za uspostavljanje ispravne dušobrižničke komunikacije i dijaloga. Nezamisliv je strah bolničkog dušobrižnika prilikom susreta s bolesnima i umirućima, želi li uspješno i duhovno plodonosno djelovati među njima. Ako kod njega prevladava strah, tada u pristupu i komunikaciji između njega i bolesnika dolazi često do nepotrebnog nesporazuma, koji nažalost rezultira negativnim ozračjem. Dakle, želimo li imati produktivno bolničko dušobrižništvo, od dušobrižnika se traži da posjeduje četiri temeljne sposobnosti: komunikativnu, religioznu, etičku i društveno-političku.⁵

Od bolničkog dušobrižnika očekuje se otvorenost poticajima Duha Božjega koji će ga ispuniti svim potrebnim milostima, kako

³ Valentin Pozaić, Pastoral zdravstva u Europi, u: *Obnovljeni život* 59 (2004.) 1, str. 94-95.

⁴ Ante Mateljan, *O vjeri i zdravlju*, Crkva u svijetu, Split, 2009., str.105.

⁵ Usp. Stipe Nimac, Pastoral bolesnika u Hrvatskoj, u: *Kršćanstvo i zdravlje*, Zbornik radova teološkog simpozija, prir. Nediljko Ante Ančić, Nikola Bižaca, Crkva u svijetu, Split, 2006., str. 199.

bi mogao u svakom trenutku pozitivno i produktivno djelovati u duhovnoj skrbi za bolesnike. Mora biti otvoren, susretljiv, suosjećajan i ispunjen nesebičnom ljubavlju u susretima i razgovorima ne samo s bolesnicima, nego i sa zdravstvenim i pomoćnim djelatnicima, rodbinom, skrbnicima i prijateljima, koji su kao i on pozvani da posredno ili neposredno skrbe o bolesnima i umirućima.

Dušobrižnik koji se svakodnevno susreće sa životno osjetljivim pitanjima bolesti, patnje, trpljenja, boli i smrti, mora biti ispunjen ljudskim i duhovnim vrednotama. Stoga se s pravom od njega očekuje da u svakom trenutku bude spreman ponuditi kršćanske odgovore na ta goruća pitanja koja se javljaju u trenutcima teških bolesti i u agonijama umiranja i smrti. Nadalje, mora poticati bolesnike na duboko i trijezno razmišljanje o izvoru i uzroku patnje i boli, koja ih usmjeruje, približava i oplemenjuje u Kristu Patniku. Zbog toga neka s dubokom radošću i bez ikakvih predrasuda prihvate svaki oblik bolesti, patnje, trpljenja i boli.

Dušobrižnik u svagdašnjem obilasku bolničkih odjela i soba pruža duhovnu okrjepu bolesnima i umirućima, jer zadnji dani ili sati mogu biti poseban susret s Bogom. Skrbeći o zdravlju duše, skrbi o kompletnom čovjekovu zdravlju. U plemenitom dušobrižničkom srcu mora nositi i njegovati posebnu karizmu prema svim bolesnicima, bez obzira na nacionalnu pripadnost, vjeru i svjetonazor.

4. Suradnja s bolničkim dušobrižnikom

Dragovoljno sudjelovanje mnogobrojnih katoličkih molitvenih i karitativnih zajednica, udruga i društava od velike su koristi i pomoći bolničkom dušobrižniku, koji pastoralno djeluje na prostranom polju bolničkoga zdravstvenog pastorala, posebno kada su uključeni zdravstveni i pomoćni djelatnici koji se neposredno nalaze u zdravstvu. Bez njihova nesebičnog sudjelovanja i uključivanja u sustav bolničkog pastorala, dušobrižnička duhovna skrb među bolesnima i umirućima bila bi nezamisliva i neostvariva, s obzirom na sve otežavajuće pastoralne okolnosti i poteškoće s kojima se bolnički dušobrižnik svakodnevno susreće. Međutim, uspjeh njihova rada među bolesnicima temelji se na solidnoj edukaciji, na biblijsko-teološkim i psihološko-sociološkim spoznajama.

U KBC-u Split, među liječnicima, a posebno među članovima HKLD-a bio sam dobro prihvaćen, što mi je omogućilo da uspostavim solidne odnose sa zdravstvenim i pomoćnim djelatnicima. U tom pozitivnom okruženju i ozračju mogao sam svakodnevno, bez većih poteškoća, normalno pastoralno djelovati. Članovi HKLD-a svojim stručnim znanjem po pozivu služe učiteljstvu Crkve, prihvaćaju i promiču kršćanska načela, zauzimaju se za katoličke moralne stavove u zdravstvenoj znanosti i praksi. U zdravstvenom i profesionalnom pristupu i liječenju bolesnika znaju do koje granice mogu ići u liječničkom pogledu. Tada bi savjetovali bolesnika i članove njegove rodbine da se obrate bolničkom dušobrižniku i potraže njegovu duhovnu utjehu i pomoć.

Zahvaljujući njihovoj ljudskoj i kršćanskoj savjesti i profesionalnoj medicinskoj odgovornosti, mnogi bolesni i umirući na vrijeme su primili svu potrebitu duhovnu pomoć i utjehu. Poštuju i cijene nazočnost bolničkog dušobrižnika ne samo među svojim krugovima nego i šire, jer su duboko svjesni bitnosti svećeničkoga dušobrižničkog poslanja i djelovanja u bolnici. Bilo je trenutaka kad su i sami potražili duhovnu pomoć, jer su i oni ljudska bića, koja katkad imaju potrebu za duhovnim razgovorom i utjehom, s obzirom na samu narav njihova zdravstvenog djelovanja. Rad s ljudima stresan je i zahtjevan. Nakon svih tih susreta i razgovora sa zdravstvenim djelatnicima i bolnički dušobrižnik osjeća se znatno iskusnijim, zrelijim i duhovno bogatijim u svojem svagdašnjem pastoralnom ophođenju i djelovanju.

Kroz zdravstvenu djelatnost članovi HKLD-a unose i vlastitim primjerom svjedoče vrednote kršćanskoga vjerskog života. U svakidašnjim susretima i razgovorima s bolesnicima njeguju duh istinskog i autentičnoga kršćanskog i ljudskog služenja i poštovanja prema svakoj ljudskoj osobi, jer u njoj gledaju i vide Vrhovnog Patnika, Krista Gospodina. Vrlo dobro znaju da je Krist za sve ljude jedini istinski liječnik i lijek za sve njihove životne poteškoće, patnje, trpljenja i boli u duši, srcu i na tijelu. Gospodin je bolničkom dušobrižniku u tim zdravstvenim djelatnicima darovao izvrsne suradnike i prijatelje, kako bi zajedničkim udruženim snagama skrbili o duhovnom i tjelesnom zdravlju bolesnog čovjeka.⁶

⁶ Usp. Tomislav Topčić, nav. dj., str. 31-32.

HOSPITAL CHAPEL – CLINIC FOR SOUL

Summary

Pastoral and sacramental spiritual help to the sick and dying is very important, and the sacraments of penance and reconciliation, of the anointing of the sick and of the Eucharist, along with the prayer, provide spiritual strength and comfort. Hospital pastor and medical and auxiliary employees have to cooperate for the welfare of patients. Successful clinical pastoral care assumes solid theological and humanistic education. The Hospital Clinical of Split, situated at three locations with 1539 beds, receives 50.000 stationary patients per year with an average of 9.7 days treatment. The location of the hospital chapel of St Joseph at Firule is inappropriate for both patients and staff, which should be taken into consideration since the hospital chapel is the clinic for soul in which Jesus is both a doctor and remedy. Cooperation with doctors, especially with the members of the Croatian Catholic Medical Society, is good and thanks to their conscience and professional responsibility numerous patients and dying have received spiritual help and comfort on time. The Lord has given the hospital chaplain excellent associates and friends in these health workers, so that they may jointly care for the patient as a person and for the health of patients.

Key words: *spiritual care for patients; hospital chaplain; hospital chapel.*